

Περιβαλλοντική Αγωγή και Εκπαίδευση στο Πλαίσιο της Αειφόρου Ανάπτυξης

Γιώργος Αμπατζίδης

ΔΠΜΣ Εκπαίδευση για την Αειφορία και το
Περιβάλλον

ακαδημαϊκό έτος 2023-2024

Ερωτηματολόγιο

- Ερωτηματολόγια
- Η χρήση ερωτηματολογίων είναι η πιο δημοφιλής τεχνική συλλογής δεδομένων καθώς έχει κάποια συγκριτικά καλά χαρακτηριστικά
  - ✓ είναι οικονομική τεχνική
  - ✓ υποστηρίζει την προσέγγιση συμμετεχόντων σε απομακρυσμένες αποστάσεις
  - ✓ μπορεί να διασφαλίσει την ανωνυμία των συμμετεχόντων
- Η χρήση ερωτηματολογίου σε μια έρευνα μπορεί να αφορά ένα ερωτηματολόγιο
  - ✓ που έχει χρησιμοποιηθεί σε προηγούμενες έρευνες
  - ✓ που ο ερευνητής αναπτύσσει για τη συγκεκριμένη έρευνα

Ερωτηματολόγιο

- Τύποι ερωτήσεων
- 1) Κλειστές ερωτήσεις
- Για κάθε ερώτηση προσφέρεται στους ερωτώμενους ένας αριθμός πιθανών απαντήσεων
- Χρειάζονται σχετικά λίγο χρόνο για να απαντηθούν και είναι εύκολο να ποσοτικοποιηθούν
- Δεν προσφέρουν κάποιον τρόπο να μάθει ο ερευνητής αν οι ερωτώμενοι θέλουν να προσθέσουν κάποιο σχόλιο για το ζήτημα υπό μελέτη

Ερωτηματολόγιο

- Διχοτομικές ερωτήσεις
  - ✓ ο ερωτώμενος μπορεί να επιλέξει ανάμεσα σε δύο απαντήσεις
- Πολλαπλής επιλογής
  - ✓ ο ερωτώμενος μπορεί να επιλέξει ανάμεσα σε έναν αριθμό απαντήσεων
  - ✓ συχνά είναι τέσσερις
  - ✓ οι πιθανές απαντήσεις θα πρέπει να είναι αλληλοαποκλειόμενες
- Κλίμακες ιεράρχησης/τύπου likert
  - ✓ διαφωνώ απόλυτα/διαφωνώ/δεν συμφωνώ ούτε διαφωνώ/συμφωνώ/συμφωνώ απόλυτα

Ερωτηματολόγιο

- Ανοικτές ερωτήσεις
- Δεν προσφέρονται πιθανές απαντήσεις στους ερωτώμενους
  - ✓ κάθε ερωτώμενος είναι ελεύθερος να απαντήσει στην ερώτηση σύμφωνα με αυτό που πιστεύει
- Χρειάζονται σχετικά περισσότερο χρόνο για να απαντηθούν
  - ✓ ανάλυσή τους μπορεί να είναι δύσκολη (ανάλυση περιεχομένου)
- Οι μαθητές τείνουν να μην τις προτιμούν
  - ✓ κυρίως επειδή χρειάζονται περισσότερο χρόνο και προσπάθεια για να απαντηθούν
  - ✓ μαθητές που δυσκολεύονται στην έκφραση μπορεί να δυσκολευθούν να τις απαντήσουν

Ερωτηματολόγιο

- Υπάρχουν δύο βασικοί τρόποι διανομής των ερωτηματολογίων
- 1) Διανομή από τον ίδιο τον ερευνητή
- Μειώνονται οι πιθανότητες κάτι να μη γίνει αντιληπτό
  - ✓ ο ερευνητής μπορεί να δώσει επιτόπου διευκρινήσεις αν χρειαστεί
- Αυξάνονται τα ποσοστά συμπλήρωσης του ερωτηματολογίου
  - ✓ η παρουσία του ερευνητή δημιουργεί ένα αίσθημα υποχρέωσης στους συμμετέχοντες να απαντήσουν στο ερωτηματολόγιο

Ερωτηματολόγιο

- Είναι πρακτικά δύσκολο η έρευνα να περιλαμβάνει μεγάλο αριθμό συμμετεχόντων
  - ✓ δημιουργούνται μεγάλα έξοδα μετακίνησης
  - ✓ ο ερευνητής θα πρέπει να εξασφαλίζει άδεια από την εργασία του ή να χάνει ημερομίσθια
- 2) Απομακρυσμένη αποστολή
- A) Με το ταχυδρομείο
- Υπάρχει η δυνατότητα να προσεγγισθεί μεγαλύτερος αριθμός συμμετεχόντων με την αποστολή πχ. ερωτηματολογίων σε σχολεία ή προσωπικά σε εκπαιδευτικούς/μαθητές

Ερωτηματολόγιο

- Για την ταχυδρομική αποστολή ο ερευνητής θα πρέπει να μπορεί να εξασφαλίσει λίστα διευθύνσεων
- Τα ποσοστά συμπλήρωσης είναι μικρότερα από την επιτόπου διανομή
- Το κόστος είναι μικρότερο για τον ερευνητή
  - ✓ δεν χρειάζεται να μετακινηθεί
  - ✓ επωμίζεται τα ταχυδρομικά έξοδα της αποστολής των ερωτηματολογίων από τον ίδιο και των συμπληρωμένων ερωτηματολογίων από τους συμμετέχοντες

Ερωτηματολόγιο

- Β) Με ηλεκτρονικά μέσα
- Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο
- Η αποστολή με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο έχει παρόμοια χαρακτηριστικά με την αποστολή με το συμβατικό ταχυδρομείο
- Ο ερευνητής πρέπει να μπορεί να εξασφαλίσει λίστα ηλεκτρονικών διευθύνσεων
- Δεν υπάρχουν έξοδα αποστολής

Ερωτηματολόγιο

- Κοινωνικά δίκτυα
- Η προσέγγιση συμμετεχόντων μέσω κοινωνικών δικτύων μπορεί να εξασφαλίσει μεγαλύτερη διεύρυνση στην προσέγγιση πιθανών συμμετεχόντων
- Η συμπλήρωση ερωτηματολογίου που έχει αναρτηθεί σε κοινωνικά δίκτυα κάποιες φορές δεν αντιμετωπίζεται με αρκετή σοβαρότητα από τους συμμετέχοντες

Ερωτηματολόγιο

Ερωτηματολόγιο εκπαιδευτικών δημοτικών σχολείων Φλώρινας

Όνομα:

Επώνυμο:

Ηλικία:

25-35

35-45

45-55

55-65

65-75

Έχετε Η/Υ στο σπίτι;

ΝΑΙ

ΟΧΙ

Εάν ΝΑΙ, τον χρησιμοποιείτε συχνά;

ΝΑΙ

ΟΧΙ

Έχετε συμμετάσχει σε πρόγραμμα επιμόρφωσης για θέματα Η/Υ;

ΝΑΙ

ΟΧΙ

Πιστεύετε πως είναι χρήσιμη η διδασκαλία Η/Υ στο δημοτικό σχολείο;

ΝΑΙ

ΟΧΙ

Πόσοι Η/Υ υπάρχουν στο σχολείο που δουλεύετε;

Πιστεύετε πως οι ώρες διδασκαλίας Η/Υ θα έπρεπε να είναι περισσότερες από τις ώρες διδασκαλίας των μαθηματικών στο δημοτικό σχολείο;

ΝΑΙ

ΟΧΙ

Πιστεύετε πως η διδασκαλία Η/Υ στο δημοτικό σχολείο είναι πιο σημαντική από τη διδασκαλία της ξένης γλώσσας και της μουσικής;

ΝΑΙ

ΟΧΙ

Ημερομηνία:

Σχολείο:

Συνέντευξη

- Συνέντευξη
- Η ερευνητική συνέντευξη μπορεί να οριστεί ως
  - ✓ συζήτηση δύο ή περισσότερων ατόμων, που αρχίζει από τον συνεντεύκτη, με ειδικό σκοπό την απόκτηση σχετικών με την έρευνα πληροφοριών
- Η ερευνητική συνέντευξη επικεντρώνεται από τον συνεντεύκτη σε περιεχόμενο καθορισμένο από τους στόχους της έρευνας με συστηματική περιγραφή, πρόβλεψη ή ερμηνεία
- Περιλαμβάνει τη συλλογή στοιχείων μέσω της άμεσης λεκτικής συναλλαγής μεταξύ ατόμων

Συνέντευξη

- Η άμεση αλληλεπίδραση στη συνέντευξη είναι η πηγή των πλεονεκτημάτων και των μειονεκτημάτων της σε σχέση με το ερωτηματολόγιο
- Οι συνεντεύξεις έχουν μεγαλύτερο κόστος και χρειάζονται περισσότερο χρόνο για να διενεργηθούν σε σχέση με τη διανομή ερωτηματολογίων
  - ✓ συνήθως ο ερευνητής δεν μπορεί με συνεντεύξεις να προσεγγίσει το ίδιο μεγάλο αριθμό συμμετεχόντων όσο με τη χρήση ερωτηματολογίων

Συνέντευξη

- Οι συνεντεύξεις επιτρέπουν μεγαλύτερο βάθος διερεύνησης σε σχέση με τα ερωτηματολόγια
  - ✓ ο ερευνητής έχει τη δυνατότητα να επεκταθεί σε κάποιο ζήτημα με περισσότερες ερωτήσεις
- Οι συνεντεύξεις δίνουν την ευκαιρία στον ερευνητή να ζητήσει διευκρινίσεις για απαντήσεις των ερωτώμενων που είναι διφορούμενες ή δυσνόητες
- Οι συνεντεύξεις συνήθως έχουν μεγαλύτερο ποσοστό απαντήσεων από τα ερωτηματολόγια λόγω της πιο άμεσης εμπλοκής των συμμετεχόντων

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ

- Δεξιότητες που πρέπει να έχει αναπτύξει ο συνεντεύκτης
  - ✓ ο συνεντεύκτης πρέπει να μπορεί να
    - διατηρεί τον έλεγχο της συνέντευξης
    - θέτει ερωτήσεις που σχετίζονται με τον ερευνητικό σκοπό χωρίς να παρασύρεται
    - εμπνέει κύρος και εμπιστοσύνη
    - ελέγχει τον τόνο της φωνής του ώστε να παραμένει σε όλες τις στιγμές ευχάριστος και ευγενικός
    - επιδεικνύει θέληση να ακούσει τον ερωτώμενο δείχνοντας αποδοχή των λεγομένων του χωρίς να τον κρίνει
    - διαχειρίζεται και να εξασφαλίζει στον ερωτώμενο τον προσωπικό χώρο στον οποίο νιώθει άνετα

Συνέντευξη

- Τύποι συνεντεύξεων
- Δομημένη συνέντευξη
- Μια δομημένη συνέντευξη μοιάζει πολύ με ένα ερωτηματολόγιο και στη μορφή και στη χρήση
  - ✓ περιλαμβάνει μια σειρά από προκαθορισμένες ερωτήσεις που ακολουθείται αυστηρά από τον συνεντεύκτη
- Οι ερωτήσεις μπορεί να είναι κλειστού ή ανοικτού τύπου

Συνέντευξη

- Οι κλειστού τύπου ερωτήσεις μπορεί να είναι της ίδιας μορφής με εκείνες που συναντάμε στα ερωτηματολόγια
  - ✓ διχοτομικές
  - ✓ ιεραρχικής κλίμακας
  - ✓ πολλαπλής επιλογής
- Οι δομημένες συνεντεύξεις με ερωτήσεις κλειστού τύπου μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε ποσοτικές ερευνητικές προσεγγίσεις
  - ✓ μπορούν να αφορούν ένα αρκετά μεγάλο δείγμα μιας και
  - ✓ η κωδικοποίηση των απαντήσεων μπορεί να είναι εύκολη

Συνέντευξη

- Ημιδομημένη συνέντευξη
- Περιλαμβάνει μια σειρά ερωτήσεων αλλά ο συνεντεύκτης τις χειρίζεται με ευελιξία
- Μπορεί να προσθέσει κάποια ερώτηση αν θέλει να εμβαθύνει σε ένα ζήτημα που αναδεικνύεται από κάποια απάντηση του ερωτώμενου
- Μπορεί να αλλάξει τη σειρά των ερωτήσεων αν κρίνει πως τον εξυπηρετεί να κάνει νωρίτερα μια ερώτηση που είχε σχεδιάσει να γίνει σε επόμενο στάδιο

Συνέντευξη

- Μπορεί να αλλάξει τη διατύπωση μιας ερώτησης αν δει πως ο ερωτώμενος δυσκολεύεται να κατανοήσει το νόημα ή ο τρόπος που διατυπώνεται η ερώτηση τον αποπροσανατολίζει
- Με άλλα λόγια, μια ημιδομημένη συνέντευξη έχει ένα περίγραμμα αλλά δίνει αρκετή ευελιξία στον συνεντεύκτη να κινηθεί ανάλογα με την περίπτωση
- Εξαιτίας της έλλειψης μια αυστηρής δομής, οι ημιδομημένες συνεντεύξεις:
  - ✓ κωδικοποιούνται πιο δύσκολα από τις δομημένες
  - ✓ περιλαμβάνουν την υποκειμενικότητα του συνεντεύκτη
  - ✓ οι απαντήσεις επηρεάζονται σε κάποιο βαθμό από την ικανότητα και την εμπειρία του συνεντεύκτη

Συνέντευξη

- Μη δομημένες συνεντεύξεις
- Σε αυτού του τύπου τις συνεντεύξεις δεν υπάρχει κάποια υπόθεση για την πορεία που μπορεί να πάρει η συνέντευξη
- Εστιάζουν σε κάποιο θέμα και ακολουθούν τη ροή της σκέψης των ερωτώμενων
- Μπορούν να προσφέρουν μεγάλο εύρος πληροφοριών
- Είναι ιδιαίτερα χρήσιμες στις περιπτώσεις που δεν υπάρχει κάποια ιδέα σχετικά με το τι σκέφτεται ο ερωτώμενος για το θέμα ενδιαφέροντος

Συνέντευξη

- Ο ερωτώμενος έχει την ευκαιρία να αναπτύξει
  - ✓ ιδέες
  - ✓ συναισθήματα
  - ✓ στάσεις και συμπεριφορές
    - για το θέμα ενδιαφέροντος με μεγάλη ελευθερία
- Είναι προφανές πως οι μη δομημένες συνεντεύξεις περιλαμβάνουν την υποκειμενικότητα του συνεντεύκτη σε μέγιστο βαθμό
- Οι απαντήσεις επηρεάζονται σε μεγάλο βαθμό από την ικανότητα και την εμπειρία του συνεντεύκτη

Συνέντευξη

- Μια ερευνητική συνέντευξη μπορεί να είναι και ομαδική
- Κάποιοι ερευνητές διακρίνουν οφέλη στη διεξαγωγή ομαδικών συνεντεύξεων ιδιαίτερα όταν οι ερωτώμενοι είναι μικρά παιδιά
  - ✓ οι ομαδικές συνεντεύξεις είναι λιγότερο χρονοβόρες από τις ατομικές
  - ✓ σε κάποιες περιπτώσεις μπορούν να παράγουν μεγαλύτερη γκάμα απαντήσεων σε σχέση με τις ατομικές
  - ✓ αντιμετωπίζεται καλύτερα το πρόβλημα της απόσπασης της προσοχής των παιδιών
  - ✓ τα παιδιά νιώθουν πιο άνετα στο πλαίσιο μιας ομαδικής συνέντευξης

Συνέντευξη

- Ένας τύπος ομαδικής συνέντευξης είναι η ομάδα εστίασης
- Η ομάδα εστίασης είναι μια μορφή ομαδικής συνέντευξης στην οποία δεν κυριαρχεί η αλληλεπίδραση ομάδας και συνεντεύκτη
- Στην ομάδα εστίασης η έμφαση δίνεται στην αλληλεπίδραση των μελών της ομάδας που συζητούν για ένα θέμα που φέρνει στο προσκήνιο ο ερευνητής
- Τα δεδομένα ανακύπτουν από την αλληλεπίδραση της ομάδας
  - ✓ τα θέματα που απασχολούν τους συμμετέχοντες επικρατούν έναντι της ατζέντας του ερευνητή

Συνέντευξη

- Υπάρχουν δύο βασικοί τρόποι διενέργειας των συνεντεύξεων
- 1) Επιτόπου συνέντευξη
- 2) Απομακρυσμένη συνέντευξη
- Η απομακρυσμένη συνέντευξη που μπορεί να γίνει
  - ✓ τηλεφωνικά
  - ✓ με κάποια υπολογιστική εφαρμογή (viber, whatsapp)
    - προσφέρει μια σειρά πλεονεκτημάτων σε σχέση με την επιτόπου συνέντευξη

Συνέντευξη

- Η απομακρυσμένη συνέντευξη
- Είναι συχνά φθηνότερη από την επιτόπου συνέντευξη
- Δίνει τη δυνατότητα στον ερευνητή να επιλέξει συμμετέχοντες από έναν πιο διασκορπισμένο πληθυσμό σε σχέση με αυτόν που θα μπορούσε να επιλέξει αν έπρεπε να ταξιδέψει για επιτόπου συνεντεύξεις
- Είναι πρακτική μέθοδος για γρήγορες απαντήσεις σε μια δομημένη συνέντευξη

Συνέντευξη

- Ο ερευνητής μπορεί να έχει πρόσβαση σε άτομα που εμφανίζονται απασχολημένα ή έχουν δυσκολία μετακίνησης
- Δίνει τη δυνατότητα συνέντευξης με άτομα που κατοικούν σε επικίνδυνες περιοχές (πχ. αποκλεισμένες από τις καιρικές συνθήκες περιοχές)
- Είναι πιο αποτελεσματική για τη συλλογή ευαίσθητων δεδομένων
  - ✓ οι ερωτώμενοι νιώθουν πιο άνετα να απαντήσουν σε ευαίσθητες ερωτήσεις από το τηλέφωνο παρά πρόσωπο με πρόσωπο

Συνέντευξη

- Ωστόσο, η διεξαγωγή απομακρυσμένων συνεντεύξεων έχει και κάποια μειονεκτήματα σχετικά με την επιτόπου συνέντευξη
- Η συχνότητα απαντήσεων μπορεί να μειωθεί
  - ✓ είναι πιο εύκολο για τους ερωτώμενους να κλείσουν το τηλέφωνο από ότι να αρνηθούν να απαντήσουν σε μια επιτόπου συνέντευξη
- Η συμμετοχή στη συνέντευξη προϋποθέτει την κατοχή ή την πρόσβαση σε συγκεκριμένη τεχνολογία
  - ✓ τηλέφωνο
  - ✓ υπολογιστής

Συνέντευξη

- Η οικοδόμηση εμπιστοσύνης προς τον συνεντεύκτη είναι πιο δύσκολη από απόσταση από ότι πρόσωπο με πρόσωπο
- Ένα τηλέφωνο μπορεί να το μοιράζονται περισσότερα από ένα άτομα και έτσι ο ερευνητής να μην μπορεί εύκολα να προσεγγίσει το άτομο που έχει επιλέξει
- Οι απαντήσεις είναι πιο δύσκολο να καταγραφούν από ότι στην επιτόπου συνέντευξη

Συνέντευξη

- Είναι πιο εύκολο κάποιος ερωτώμενος να απαντήσει ψευδώς σε μια ερώτηση όταν εκείνη γίνεται από το τηλέφωνο σε σχέση με τις ερωτήσεις που γίνονται πρόσωπο με πρόσωπο
- Η τηλεφωνική επικοινωνία είναι συχνά πιο δύσκολη από την πρόσωπο με πρόσωπο επικοινωνία γιατί απουσιάζουν τα μη λεκτικά στοιχεία επικοινωνίας
- Τα συστήματα βιντεοκλήσης (skype) μπορούν να συνδυάσουν κάποια θετικά στοιχεία της επιτόπου και της απομακρυσμένης διεξαγωγής συνεντεύξεων

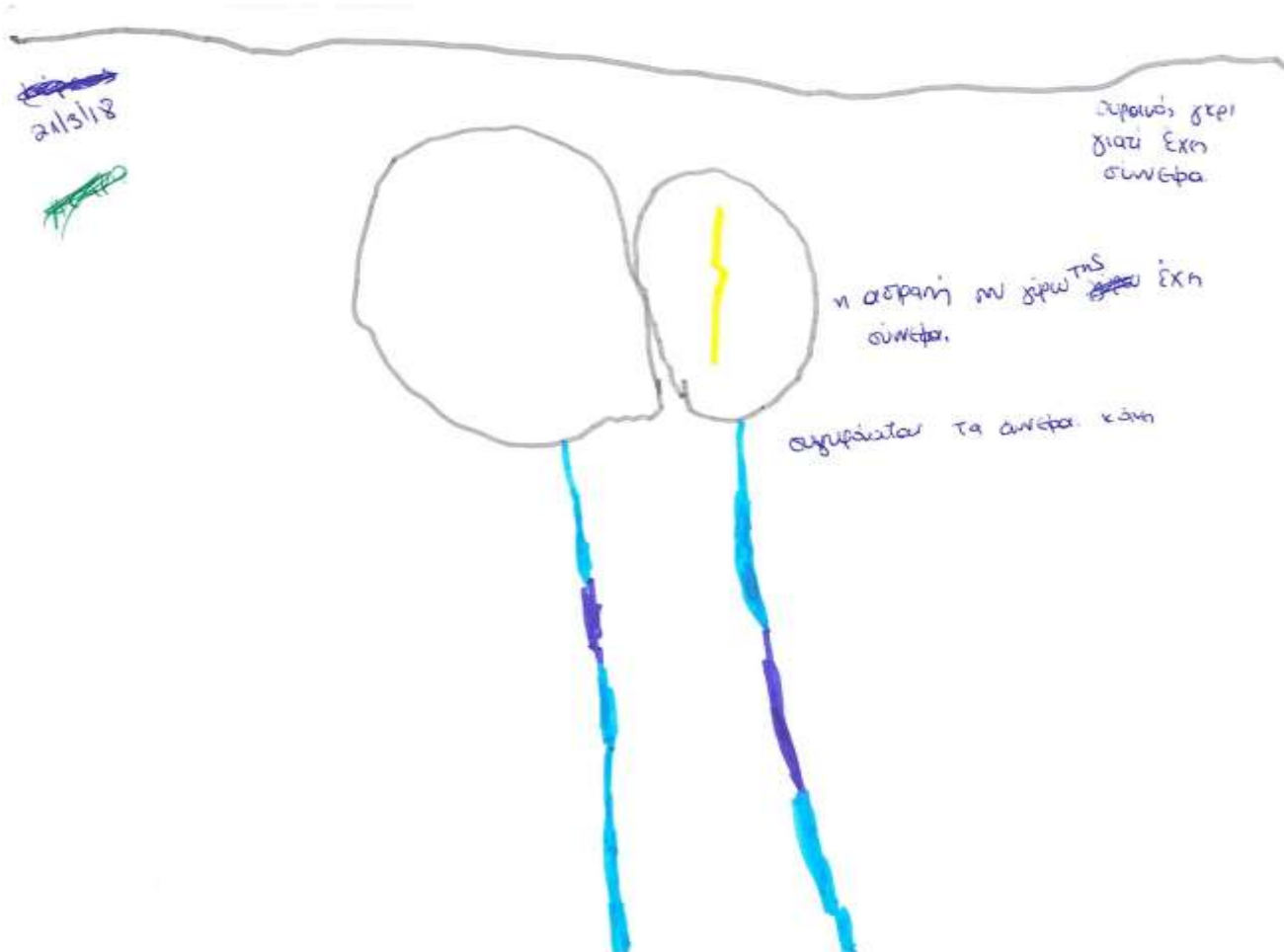
Συνέντευξη

- Διατηρούνται θετικά στοιχεία της τηλεφωνικής συνέντευξης όπως
  - ✓ το χαμηλό κόστος
  - ✓ το μεγαλύτερο εύρος επιλογής δείγματος
- Συνδυάζονται με θετικά στοιχεία της κατά πρόσωπο συνέντευξης όπως
  - ✓ η παρουσία μη λεκτικών στοιχείων επικοινωνίας
  - ✓ η οικοδόμηση εμπιστοσύνης μεταξύ συνεντεύκτη και ερωτώμενου

Σχέδιο

- Ένα άλλο εργαλείο που μας επιτρέπει να συλλέξουμε υλικό σχετικά με τις αντιλήψεις των μαθητών είναι τα σχέδια
- Οι μαθητές από μικρή ηλικία έχουν τη δυνατότητα σχηματοποίησης
  - ✓ τα σχέδια για τις μικρές ηλικίες συνιστούν μια ενδιαφέρουσα μορφή παραγωγής και πιο προσβάσιμα σε σχέση με τον λόγο
- Ωστόσο, κάποιες φορές δεν διακρίνεται εύκολα εάν το αποτέλεσμα είναι έκφραση της αντίληψης του μαθητή ή σχετίζεται με τη δυσκολία και τους περιορισμούς στην απόδοση του σχεδίου
  - ✓ έτσι, παρακινούμε τους μαθητές να εμπλουτίζουν τα σχέδιά τους με όσο το δυνατόν περισσότερες λεπτομέρειες
- Συνήθως ο σχεδιασμός πλαισιώνεται από συνεντεύξεις για να αποσαφηνίζονται σημεία που μας δυσκολεύουν

Σχέδιο

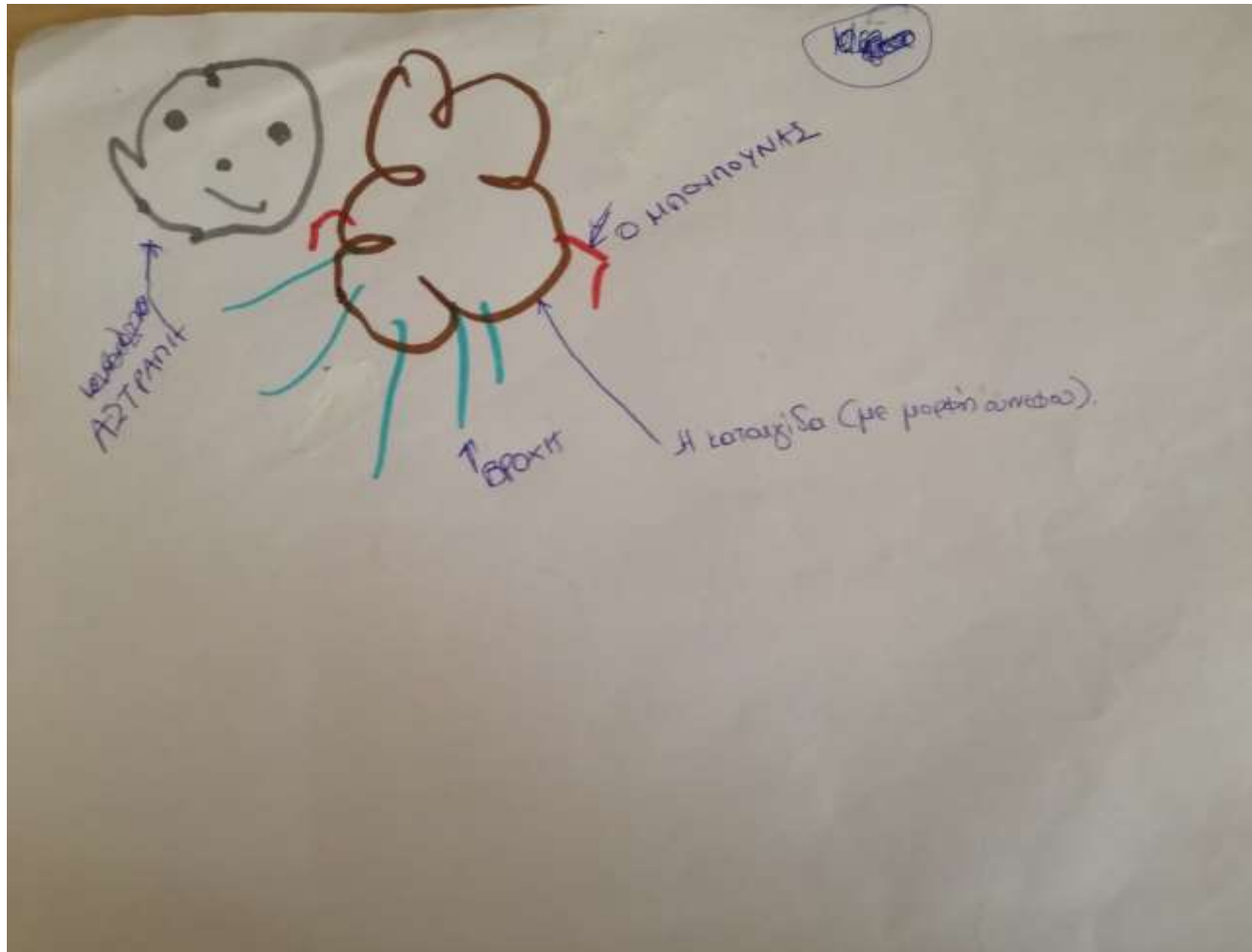

Σχέδιο

Σχέδιο

Σχέδιο

Σχέδιο

Σχέδιο

Σχέδιο

~~XXXXXXXXXX~~

Παιδαγωγικές μέθοδοι Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (μέθοδος project)

- Η «μάθηση με ανάπτυξη έργου» ή «μάθηση με τη μέθοδο project» είναι μια δημοφιλής εκπαιδευτική μέθοδος που εφαρμόζει τις αρχές της συνεργατικής μάθησης
- Α. Επιλογή και εξειδίκευση του θέματος
  - ✓ οι μαθητές επιλέγουν ελεύθερα το θέμα που τους ενδιαφέρει, το οποίο μπορεί να προέρχεται είτε από μια τράπεζα ιδεών είτε να συμφωνείται μετά από συζήτηση με τον εκπαιδευτικό
  - ✓ το θέμα εξειδικεύεται σε συγκεκριμένα ζητούμενα και δραστηριότητες για να διευκολυνθεί η έρευνά του με βάση τις ισχύουσες συνθήκες

Παιδαγωγικές μέθοδοι Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (μέθοδος project)

- Β. Προσδιορισμός των σκοπών και των στόχων του project
  - ✓ ο σκοπός και οι στόχοι προσδιορίζονται ύστερα από ομαδική συζήτηση
  - ✓ ο σκοπός και οι στόχοι πρέπει να είναι ξεκάθαροι εξαρχής
  - ✓ θα πρέπει να ξεκαθαριστεί εκτός από το τι και το πώς
- Γ. Καταρτισμός σχεδίου δράσης
  - ✓ το σχέδιο δράσης πρέπει με σαφήνεια να καθορίζει:
    - τις δραστηριότητες
    - τα στάδια
    - τα χρονοδιαγράμματα
    - τους ρόλους και τις ευθύνες κάθε μέλους
    - (ε) τις απαιτούμενες πηγές/τρόπους πληροφοριών (βιβλία, περιοδικά, συνεντεύξεις, ερωτηματολόγια)

Παιδαγωγικές μέθοδοι Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (μέθοδος project)

- Δ. Συλλογή και επεξεργασία δεδομένων και πληροφοριών
  - ✓ οι μαθητές συλλέγουν τα δεδομένα που θα αξιοποιήσουν για την ετοιμασία της τελικής μορφής-παρουσίασης του project
  - ✓ ο τρόπος συλλογής ποικίλλει αναλόγως του είδους του project:
    - εντοπισμός σχετικής βιβλιογραφίας
    - κατασκευή ερωτηματολογίου, συγκέντρωση δεδομένων και επεξεργασία
    - συλλογή υλικών
  - ✓ η διακριτική καθοδήγηση του εκπαιδευτικού στην αντιμετώπιση προβλημάτων ή και αδιεξόδων είναι σημαντική σε αυτό το στάδιο

Παιδαγωγικές μέθοδοι Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (μέθοδος project)

- Ε. Παρουσίαση του project
  - ✓ το project μπορεί να παρουσιαστεί γραπτά ή προφορικά με τη χρήση οπτικοακουστικών μέσων
  - ✓ στην παρουσίαση περιγράφονται η συλλογή και ανάλυση των πληροφοριών, το αποτέλεσμα και τα συμπεράσματα
- ΣΤ. Αξιολόγηση του project
  - ✓ η αξιολόγηση πρέπει να είναι τόσο ενδιάμεση (ανατροφοδοτική) όσο και τελική, και θα πρέπει να εξετάζει:
    - τη διατύπωση του θέματος, του σκοπού και των στόχων
    - εάν οι διαδικασίες που ακολουθήθηκαν συνέβαλαν ουσιαστικά στην επίτευξη του σκοπού και των στόχων
    - την καταλληλότητα και τον τρόπο με τον οποίο αξιοποιήθηκαν οι πηγές
    - τη δημιουργικότητα και την πρωτοτυπία της εργασίας

Παιδαγωγικές μέθοδοι Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (συζήτηση σε ομάδες)

- Οι μαθητές συλλέγουν πληροφορίες από σχετικό υλικό που τους παρέχει ο εκπαιδευτικός ή αναζητούν οι ίδιοι με την καθοδήγηση του εκπαιδευτικού
- Οι μαθητές συζητούν το θέμα μεταξύ τους σε προκαθορισμένο χρονικό διάστημα
- Μετά την ολοκλήρωση της μεταξύ τους συζήτησης ένας εκπρόσωπος από κάθε ομάδα παρουσιάζει στην ολομέλεια τα πορίσματα της συζήτησης

Παιδαγωγικές μέθοδοι Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (συζήτηση σε ομάδες)

- Ο εκπαιδευτικός σημειώνει τα συμπεράσματα κάθε ομάδας και επισημαίνει τα σημαντικότερα σημεία που σχετίζονται με το θέμα της συζήτησης
- Ιδανικός αριθμός μελών σε κάθε ομάδα είναι τα πέντε άτομα
  - ✓ σε ομάδα με τρία μέλη η ανταλλαγή κινδυνεύει να εξαντληθεί σύντομα
  - ✓ σε ομάδα τεσσάρων υπάρχει κίνδυνος διαφωνίας χωρίς διέξοδο αν ανά δύο οι μαθητές μοιράζονται την ίδια γνώμη
  - ✓ σε ομάδες με περισσότερα από πέντε μέλη μειώνεται η δυνατότητα άνετης παρέμβασης καθενός

Παιδαγωγικές μέθοδοι Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (καταιγισμός ιδεών)

- Ο καταιγισμός ιδεών συνίσταται στην εξέταση ενός ζητήματος ή μιας κεντρικής έννοιας από διάφορες οπτικές μέσω της παρακίνησης των μαθητών να προβούν σε ελεύθερη και αυθόρμητη διατύπωση ιδεών
- Ο εκπαιδευτικός ζητάει από τους μαθητές να προτείνουν όσο περισσότερες ιδέες μπορούν σε
  - ✓ μια ερώτηση που τους θέτει
  - ✓ μια έννοια που αναφέρει
- Ο εκπαιδευτικός ενθαρρύνει τους μαθητές να εκφράσουν τις ιδέες τους υπό μορφή «καταιγισμού»
  - ✓ με γρήγορο ρυθμό
  - ✓ αυθόρμητα
  - ✓ ο ένας μετά τον άλλον

Παιδαγωγικές μέθοδοι Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (καταιγισμός ιδεών)

- Ζητούμενο είναι οι μαθητές να συμβάλουν στην εξέταση του ζητήματος με όποια ιδέα ή πρόταση έρχεται στο μυαλό τους
  - ✓ ακόμα και αν μοιάζει φανταστική ή απραγματοποίητη
- Όσο οι μαθητές εκφράζουν ιδέες δεν γίνεται καμία κριτική
  - ✓ ωστόσο ο εκπαιδευτικός μπορεί σε δεύτερο χρόνο να ζητήσει από τους μαθητές να εξηγήσουν τις ιδέες τους
- Ο εκπαιδευτικός σημειώνει τις ιδέες στον πίνακα χωρίς να υποδεικνύει τίποτα
- Ύστερα εξετάζει τις γραμμένες λέξεις και
  - ✓ τις ταξινομεί σε κατηγορίες
  - ✓ κρατάει εκείνες που χρειάζεται για να επιχειρήσει έναν ορισμό

Παιδαγωγικές μέθοδοι Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (καταιγισμός ιδεών)

- Στην περίπτωση που γίνεται η ταξινόμηση των λέξεων σε κατηγορίες
  - ✓ όταν ολοκληρωθεί η διαδικασία ο εκπαιδευτικός μπορεί να προσθέσει δικές του λέξεις σε κάποιες από τις κατηγορίες
  - ✓ ο εκπαιδευτικός επιχειρεί τη σύνθεση όσων συζητήθηκαν
- Από την πλευρά του εκπαιδευτικού, επιτυγχάνεται η συγκέντρωση πληροφοριών σχετικά με τις προϋπάρχουσες γνώσεις των μαθητών για το θέμα μελέτης
  - ✓ οι οποίες μπορούν να αξιοποιηθούν για τον σχεδιασμό διδακτικών παρεμβάσεων με στόχο την οικοδόμηση της επιδιωκόμενης γνώσης

Παιδαγωγικές μέθοδοι Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (καταιγισμός ιδεών)

- Από την πλευρά των μαθητών, η τεχνική του καταιγισμού ιδεών επιτυγχάνει
  - ✓ αξιοποίηση της εμπειρίας και της δημιουργικότητας της τάξης
  - ✓ δυνατότητα διερεύνησης σε βάθος του εξεταζόμενου ζητήματος εκ μέρους των μαθητών
    - κατά τη διάρκεια της διαδικασίας του καταιγισμού ιδεών οι μαθητές στηρίζονται σε μεγάλο βαθμό στις δικές τους δυνάμεις
  - ✓ απελευθέρωση της σκέψης των μαθητών και διαμόρφωση θετικού κλίματος
  - ✓ ανάπτυξη της κριτικής σκέψης των μαθητών

Παιδαγωγικές μέθοδοι Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (μελέτη περίπτωσης)

- Η διδακτική τεχνική της μελέτης περίπτωσης πρόκειται για μια μορφή σύνθετης άσκησης
  - ✓ ένα πραγματικό ή υποθετικό περιβαλλοντικό πρόβλημα παρουσιάζεται στους μαθητές
    - στόχος είναι το παράδειγμα να αναλυθεί σε βάθος και να διερευνηθούν οι λύσεις στα προβλήματα που αναδύονται
- Τα στάδια εφαρμογής της διδακτικής τεχνικής της μελέτης περίπτωσης είναι τα εξής
  - ✓ ο εκπαιδευτικός επιλέγει μια περίπτωση όσο το δυνατόν πλησιέστερη στην πραγματικότητα

Παιδαγωγικές μέθοδοι Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (μελέτη περίπτωσης)

- ✓ ο εκπαιδευτικός παρουσιάζει την προς μελέτη περίπτωση και το πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται
  - η παρουσίαση μπορεί να γίνει με τη μορφή προφορικού λόγου ή γραπτού κειμένου
- ✓ ο εκπαιδευτικός παρέχει διευκρινίσεις
  - για ποιο σκοπό μελετάται η περίπτωση
  - ποια αποτελέσματα αναμένονται
  - πώς θα επεξεργαστούν το ζήτημα οι μαθητές
- ✓ ο εκπαιδευτικός απαντά σε τυχόν απορίες και εξακριβώνει αν η άσκηση έγινε κατανοητή
- ✓ ο εκπαιδευτικός προσπαθεί να μην επηρεάζει τους μαθητές εκθέτοντας προσωπικές απόψεις
- ✓ ο εκπαιδευτικός ορίζει το χρόνο για την εκπόνηση της άσκησης

Παιδαγωγικές μέθοδοι Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (μελέτη περίπτωσης)

- ✓ οι μαθητές εκτελούν την άσκηση
  - η εργασία των μαθητών μπορεί να γίνει σε ομάδες ώστε να υπάρχει αλληλεπίδραση
- ✓ οι μαθητές χρησιμοποιούν τις πληροφορίες που έχουν πάρει και τις γνώσεις/εμπειρίες τους για να επεξεργαστούν το ζήτημα και να καταλήξουν σε προτάσεις
- ✓ στην περίπτωση που εργάστηκαν σε ομάδες οι εκπρόσωποι παρουσιάζουν στην τάξη
  - τα αποτελέσματα της εργασίας τους
  - την πορεία που ακολούθησαν
  - τις δυσκολίες που συνάντησαν
  - τα συμπεράσματα στα οποία κατέληξαν
- ✓ ο εκπαιδευτικός διατυπώνει συμπληρωματικές παρατηρήσεις και υποστηρίζει τους μαθητές στην εξαγωγή γενικών συμπερασμάτων

Παιδαγωγικές μέθοδοι Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (παιχνίδι ρόλων)

- Το παιχνίδι ρόλων είναι μια διδακτική τεχνική κατά την οποία οι μαθητές υποδύονται ρόλους που συνδέονται με μια κατάσταση συνήθως στον επαγγελματικό ή κοινωνικό τομέα
- Ο στόχος της εφαρμογής του παιχνιδιού ρόλων είναι μέσα από το βίωμα οι μαθητές να κατανοήσουν σε μεγαλύτερο βάθος την κατάσταση και τις δικές τους αντιδράσεις σε αυτή
- Το παιχνίδι ρόλων χρησιμοποιείται συνήθως όταν
  - ✓ στόχος της διδασκαλίας είναι η ανάλυση καταστάσεων που δημιουργούν σύγκρουση
  - ✓ επιδιώκεται η εστίαση σε ικανότητες, στάσεις και συμπεριφορές

Παιδαγωγικές μέθοδοι Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (παιχνίδι ρόλων)

- Ο εκπαιδευτικός εξηγεί τους στόχους του παιχνιδιού
  - ✓ τι πρόκειται να εξεταστεί
  - ✓ για ποιο λόγο γίνεται η άσκηση
- Ο εκπαιδευτικός προσπαθεί να δημιουργήσει κλίμα εμπιστοσύνης
  - ✓ για να συμμετέχουν οι μαθητές χρειάζεται να νιώθουν άνετα απέναντι στους συμμαθητές τους και τον εκπαιδευτικό
  - ✓ ο εκπαιδευτικός εμπυχώνει τους μαθητές ώστε να τους βοηθήσει να ξεπεράσουν την αμηχανία και τους δισταγμούς τους

Παιδαγωγικές μέθοδοι Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (παιχνίδι ρόλων)

- Ο εκπαιδευτικός παρουσιάζει τους κανόνες του παιχνιδιού
  - ✓ αριθμός παικτών και ρόλοι που θα υποδυθούν
  - ✓ χρόνος που θα χρειαστεί
- Ο εκπαιδευτικός δίνει τον ρόλο του παρατηρητή στους μαθητές που δεν θα υποδυθούν κάποιον άλλο ρόλο και τους εξηγεί τι πρέπει να καταγράφουν
- Η ιστορία που έχει δημιουργήσει ο εκπαιδευτικός για το παιχνίδι ρόλων
  - ✓ πρέπει να είναι συναφής με πραγματικές καταστάσεις ή προβλήματα που σχετίζονται με το γνωστικό αντικείμενο
  - ✓ περιλαμβάνει δύο ή περισσότερους ρόλους που έρχονται σε σύγκρουση

Παιδαγωγικές μέθοδοι Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (παιχνίδι ρόλων)

- Ο εκπαιδευτικός παρουσιάζει το πλαίσιο της ιστορίας στους μαθητές
  - ✓ καλό είναι το πλαίσιο να δοθεί στους μαθητές γραπτά ώστε να μπορούν οι μαθητές να συγκρατούν όλες τις λεπτομέρειες
- Ο εκπαιδευτικός δημιουργεί και διανέμει στους μαθητές καρτέλες ρόλων για τα πρόσωπα που συμμετέχουν στην ιστορία
  - ✓ οι καρτέλες αναγράφουν τα στοιχεία των προσώπων (φύλο, ηλικία, επαγγελματική ιδιότητα κλπ.)
- Οι μαθητές θα πρέπει κατά το δυνατόν να επιλέξουν μόνοι τους τον ρόλο τους

Παιδαγωγικές μέθοδοι Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (παιχνίδι ρόλων)

- Κάθε ρόλος μπορεί να παίζεται από περισσότερους από έναν μαθητή
- Ο εκπαιδευτικός τονίζει στους μαθητές πως θα πρέπει να αντιδρούν αυθόρμητα ανάλογα με την εξέλιξη του παιχνιδιού
  - ✓ μπορεί να αναθεωρήσουν υπό το φως όσων γίνουν στο παιχνίδι την αρχική τους στάση απέναντι στον ρόλο τους
- Για να εξοικειωθούν οι μαθητές με την τεχνική του παιχνιδιού ρόλων ο εκπαιδευτικός μπορεί να τους ζητήσει να υποδυθούν σε ομάδες των δύο κάποιους ρόλους για λίγα λεπτά και να αναστοχασθούν στην εμπειρία τους

Παιδαγωγικές μέθοδοι Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (παιχνίδι ρόλων)

- Οι μαθητές υποδύονται τους ρόλους όσο πιο πιστά μπορούν
  - ✓ μιλούν σε πρώτο πρόσωπο
  - ✓ δεν διακόπτουν τη ροή του παιχνιδιού για να σχολιάσουν
- Ο εκπαιδευτικός παρακολουθεί κατά κανόνα χωρίς να παρεμβαίνει
  - ✓ οι περιπτώσεις στις οποίες ο εκπαιδευτικός μπορεί να χρειαστεί να παρέμβει είναι
    - για να θυμίσει τους κανόνες του παιχνιδιού
    - για να επαναφέρει τη συζήτηση στο θέμα της ιστορίας
    - για να δώσει χρόνο στους παίκτες να ξανασκεφτούν
    - για να δώσει το λόγο σε κάποιον παίκτη που εμποδίζεται να μιλήσει

Παιδαγωγικές μέθοδοι Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (παιχνίδι ρόλων)

- Το παιχνίδι ρόλων τελειώνει όταν επιτευχθεί ο στόχος της άσκησης
  - ✓ όταν ο χειρισμός της κατάστασης από τους παίκτες καταλήξει σε
    - σύνθεση απόψεων
    - αποτελέσματα που ικανοποιούν όλους τους παίκτες
- Η κατάληξη σε τέτοιο αποτέλεσμα υποστηρίζει
  - ✓ την ευρύτερη κατανόηση των παραμέτρων του ζητήματος
  - ✓ την ανάπτυξη διαπραγματευτικών ικανοτήτων των μαθητών
- Στο τέλος του παιχνιδιού γίνεται συζήτηση με βάση την εμπειρία των παικτών και τις σημειώσεις των παρατηρητών

ΣΕΝΑΡΙΟ –Παιχνίδι ρόλων

- Η κατ' οίκον διανομή διαφημιστικών φυλλαδίων είναι ένας πολύ διαδεδομένος τρόπος διαφήμισης τα τελευταία χρόνια. Με την κατ' οίκον διανομή διαφημιστικών εντύπων ένα προϊόν διαφημίζεται σε ένα ευρύ καταναλωτικό κοινό. Προσφέρεται στις εταιρίες η ευκαιρία να «λανσάρουν» τα προϊόντα τους στο κάθε σπίτι με ένα πιο φθηνό μέσο, σε αντίθεση με τις τηλεοπτικές διαφημίσεις που κοστίζουν ακριβά.
- Μετά από αντιδράσεις τοπικών φιλοπεριβαλλοντικών οργανώσεων για αλόγιστη σπατάλη χαρτιού και κατ' επέκταση φυσικών πόρων, από την πληθώρα των διαφημιστικών φυλλαδίων που διανέμονται κατ' οίκον ή στους δρόμους, αλλά και την ασχήμια που προκαλεί η απόρριψη τους, **το Δημοτικό Συμβούλιο της πόλης προβληματίζεται για την ορθότητα αυτού του τρόπου διαφήμισης προϊόντων.** Μια από τις εισηγήσεις είναι να τεθεί και θέμα απαγόρευσης ή οικονομικής χρέωσης με δημοτικά τέλη της κατ' οίκον διανομής φυλλαδίων από εταιρίες στα δημοτικά όρια του Δήμου.
- Στη σύσκεψη που θα παρθεί η τελική απόφαση προσκλήθηκαν να εκφράσουν τις απόψεις τους όλοι οι επηρεαζόμενοι.

ΔΙΑΦΗΜΙΣΤΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΙΕΣ

Ασχολείστε με τη διαφήμιση προϊόντων εδώ και πολλές δεκαετίες. Ένας από τους τρόπους διαφήμισης που εισηγείστε στους πελάτες σας και στον οποίο δραστηριοποιήστε με επιτυχία είναι και η δημιουργία διαφημιστικών φυλλαδίων για τα προϊόντα τους με στόχο την κατ' οίκον διανομή τους. Στο συγκεκριμένο τομέα έχετε δημιουργήσει ειδικό τμήμα το οποίο στελεχώνεται από ένα μεγάλο αριθμό προσωπικού. Άλλωστε ο συγκεκριμένος τρόπος διαφήμισης έχει επιφέρει τεράστια οικονομικά κέρδη στην εταιρία σας και δεν είναι τυχαίο που επενδύσατε σε αυτόν με τη στελέχωση του αντίστοιχου τμήματος με άρτια εκπαιδευμένο προσωπικό αλλά και σύγχρονο εξοπλισμό. Μια ενδεχόμενη απαγόρευση ή οικονομική επιβάρυνση της κατ' οίκον διανομής διαφημιστικών εντύπων μπορεί να δημιουργήσει μεγάλα προβλήματα στην εταιρία σας.

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑΡΧΕΣ - ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΑΡΧΕΣ

Είστε μέλη του συνδέσμου καταστηματαρχών και εργοστασιαρχών. Δαπανείτε κάθε χρόνο μεγάλα χρηματικά ποσά από τον προϋπολογισμό της εταιρίας σας για να διαφημίσετε τα προϊόντα σας, αλλά τα κέρδη που αποκομίζετε είναι περισσότερα. Τα τελευταία χρόνια μέσα στα πλαίσια της οικονομικής περισυλλογής επικεντρωθήκατε σε άλλους τρόπους διαφήμισης οι οποίοι αν και είναι πιο φθηνοί, είναι ιδιαίτερα αποτελεσματικοί. Ένας από αυτούς τους τρόπους είναι και η κατ' οίκον διανομή διαφημιστικών φυλλαδίων για τα προϊόντα σας. Μια ενδεχόμενη απαγόρευση αυτού του τρόπου διαφήμισης από το Δημοτικό Συμβούλιο της πόλης σας, σας αναστατώνει αφού θα αναγκαστείτε να χάσετε ένα φθινό και προσοδοφόρο σε εσάς μέσο διαφήμισης επιστρέφοντας και πάλι σε πιο ακριβές και μη συμφέρουσες διαφημιστικές καμπάνιες.

Ομάδα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης,

Παιδαγωγικό Ινστιτούτο,

Φεβρουάριος - Μάρτιος 2013

ΑΠΟΔΕΚΤΕΣ ΔΙΑΦΗΜΙΣΤΙΚΩΝ ΦΥΛΛΑΔΙΩΝ

Ανήκετε στο καταναλωτικό κοινό που τα τελευταία χρόνια κατακλύζεται καθημερινά από χιλιάδες διαφημιστικά έντυπα, είτε στο σπίτι του, είτε στους δρόμους. Από τη μια ενημερώνεστε ως καταναλωτές και κάνετε πιο σωστές και συμφέρουσες επιλογές, από την άλλη όμως σας προβληματίζει αυτή η αλόγιστη σπατάλη χαρτιού. Πολλοί από εσάς άλλωστε δεν κάνουν καν τον κόπο να κοιτάξουν τα διαφημιστικά φυλλάδια που λαμβάνουν. Τα περισσότερα από αυτά καταλήγουν στους καλάθους των αχρήστων ή πετάγονται στους δρόμους δημιουργώντας μια εικόνα ασχήμιας στην πόλη. Κάποιοι από εσάς βλέπετε θετικά το θέμα της απαγόρευσης αυτού του τρόπου διαφήμισης, κάποιοι άλλοι όμως πιστεύετε ότι ο τρόπος αυτός είναι προς το συμφέρον σας ως καταναλωτές. Χωριστείτε στις δύο ομάδες (υπέρ και κατά της διανομής διαφημιστικών φυλλαδίων) και παρουσιάστε τις απόψεις σας.

ΤΥΠΟΓΡΑΦΟΙ

Οι δουλειές σας τα τελευταία χρόνια συμβαδίζουν και καθορίζονται από τον τομέα της έντυπης διαφήμισης προϊόντων. Καθημερινά διεκπεραιώνετε μεγάλες παραγγελίες διαφημιστικών φυλλαδίων που προορίζονται για διανομή τους στα σπίτια και τους δρόμους της πόλης. Η αυξημένη ζήτηση σας ανάγκασε να εργοδοτήσετε επιπλέον προσωπικό και να εξοπλίσετε τα τυπογραφεία σας με σύγχρονα μηχανήματα για καλύτερο αποτέλεσμα. Μια απόφαση απαγόρευσης των διαφημιστικών φυλλαδίων θα σας επιφέρει μεγάλη οικονομική ζημιά.

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ

Είστε μέλη σε περιβαλλοντικές οργανώσεις και ανησυχείτε για το μέλλον του πλανήτη. Οι κλιματικές αλλαγές αλλά και οι καθημερινές αλλαγές που βιώνετε στο τοπικό σας περιβάλλον σας προβληματίζουν έντονα. Η εικόνα των πεταγμένων διαφημιστικών φυλλαδίων σε χωματερές και στους δρόμους της πόλης σας, σας ανησυχεί για την άσκοπη, όπως την χαρακτηρίζετε, σπατάλη χαρτιού και φυσικών πόρων. Πιστεύετε ότι υπάρχουν πολύ καλύτεροι και πιο οικολογικοί τρόποι διαφήμισης των προϊόντων οι οποίοι θα μπορούσαν να είναι το ίδιο αποτελεσματικοί με τη διανομή διαφημιστικών φυλλαδίων κατ' οίκον ή στους δρόμους. Θέλετε να βελτιωθεί η εικόνα της πόλης σας και είστε ένθερμοι υποστηρικτές για τη λήψη άμεσων δυναμικών αποφάσεων στο θέμα αυτό.

ΔΙΑΝΟΜΕΙΣ ΔΙΑΦΗΜΙΣΤΙΚΩΝ ΦΥΛΛΑΔΙΩΝ

Μπορεί η δουλειά σας να είναι κουραστική και να μην σας παρέχει και τις καλύτερες συνθήκες εργασίας, αφού καθημερινά είστε αναγκασμένοι να διανέμετε διαφημιστικά φυλλάδια στους δρόμους ή στα σπίτια της πόλης, αλλά σας δίνει ένα καλό εισόδημα για να ζήσετε την οικογένειά σας. Σας τρομάζει το ενδεχόμενο να απαγορευτεί αυτό το μέσο διαφήμισης των προϊόντων ή να έχει οικονομικά τέλη αφού αυτό θα επιφέρει κρίση στο διαφημιστικό χώρο με ενδεχόμενο να βρεθείτε χωρίς δουλειά σε μια δύσκολη περίοδο με υψηλά ποσοστά ανεργίας. Μπορεί κάποιος από εσάς να το κάνετε σαν επιπλέον επάγγελμα αλλά και πάλι ο μισθός που παίρνετε από την εργασία σας δεν είναι αρκετός για να σας παρέχει μια καλή ποιότητα ζωής.

ΠΑΡΑΓΩΓΟΙ ΧΑΡΤΙΟΥ

Οι εταιρίες σας στηρίζονται οικονομικά σε μεγάλο βαθμό στον τομέα της διαφήμισης. Τα διαφημιστικά έντυπα προϊόντων που διανέμονται κάθε χρόνο σε οικίες και δρόμους απαιτούν τεράστιες ποσότητες χαρτιού και επιφέρουν σε εσάς μεγάλα κέρδη. Αν χαθεί ξαφνικά αυτός ο τομέας διάθεσης του χαρτιού σας θα δημιουργηθούν μεγάλες ζημιές στον κύκλο εργασιών των εταιριών σας με όλα τα δυσμενή επακόλουθα για το προσωπικό αλλά και για την επιβίωση των ίδιων των εταιριών. Μια απόφαση απαγόρευσης της διανομής διαφημιστικών φυλλαδίων σας ανησυχεί ιδιαίτερα και σας θέτει σε άμεσο προβληματισμό για το δικό σας μέλλον αλλά και το μέλλον των εργαζομένων στις εταιρίες σας.

Ομάδα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης,

Παιδαγωγικό Ινστιτούτο,

Φεβρουάριος - Μάρτιος 2013

ΣΕΝΑΡΙΟ – Διαλογικής Αντιπαράθεσης

- Η κατ' οίκον διανομή διαφημιστικών φυλλαδίων είναι ένας πολύ διαδεδομένος τρόπος διαφήμισης τα τελευταία χρόνια. Με την κατ' οίκον διανομή διαφημιστικών εντύπων ένα προϊόν διαφημίζεται σε ένα ευρύ καταναλωτικό κοινό. Προσφέρεται στις εταιρίες η ευκαιρία να «λανσάρουν» τα προϊόντα τους στο κάθε σπίτι με ένα πιο φθηνό μέσο, σε αντίθεση με τις τηλεοπτικές διαφημίσεις που κοστίζουν ακριβά.
- Μετά από αντιδράσεις τοπικών φιλοπεριβαλλοντικών οργανώσεων για αλόγιστη σπατάλη χαρτιού και κατ' επέκταση φυσικών πόρων, από την πληθώρα των διαφημιστικών φυλλαδίων που διανέμονται κατ' οίκον ή στους δρόμους, αλλά και την ασχήμια που προκαλεί η απόρριψη τους, το Δημοτικό Συμβούλιο της πόλης προβληματίζεται για την ορθότητα αυτού του τρόπου διαφήμισης προϊόντων.

Είστε μέλη του Δημοτικού Συμβουλίου της πόλης. Η ανεξέλεγκτη διανομή διαφημιστικών και άλλων φυλλαδίων προκαλεί πολλά προβλήματα στο Δήμο σας. Κατά καιρούς έχετε δεχθεί παράπονα από πολίτες για τα διαφημιστικά φυλλάδια που γεμίζουν καθημερινά τα γραμματοκιβώτιά τους. Πολλοί είναι εκείνοι που διαφωνούν με την ανεξέλεγκτη πρόσβαση στα γραμματοκιβώτια των υποστατικών τους και διαμαρτύρονται για τον τεράστιο όγκο χαρτιού που μαζεύετε καθημερινά σε αυτά. Υποστηρίζουν ότι πολλές φορές η αλληλογραφία τους χάνεται, αφού τα γραμματοκιβώτια είναι υπερφορτωμένα με τα διαφημιστικά φυλλάδια.

Επιπλέον, τα διαφημιστικά φυλλάδια, τις περισσότερες φορές πέφτουν στα πεζοδρόμια με αποτέλεσμα τα έξοδα τοπικών Αρχών για καθαριότητα δημοσίων χώρων, ιδιαίτερα σε περιπτώσεις διανομής φυλλαδίων σε φώτα τροχαίας ή μαζικές εκδηλώσεις, να αυξάνονται. Σοβαρό θέμα δημιουργείται και από το γεγονός ότι οι εταιρείες διανομής στην πλειοψηφία τους χρησιμοποιούν αλλοδαπούς οι οποίοι, σε αρκετές περιπτώσεις εργοδοτούνται παράνομα.

Καλείστε να πάρετε μια απόφαση. Θα ψηφίσετε υπέρ ή εναντίον της απαγόρευσης της διανομής διαφημιστικών φυλλαδίων στα δημοτικά όρια της πόλης σας;

Αν ψηφίσετε υπέρ αυτό ενδέχεται να σας θέσει αντιμέτωπους με τον επιχειρηματικό κόσμο του Δήμου που πολλές φορές σας στήριξε οικονομικά με τη χορηγία εκδηλώσεων σας. Είστε έτοιμοι να δεχθείτε τα πυρά των διαφημιστικών εταιριών, του προσωπικού τους και των συνεργατών τους που η ενδεχόμενη απαγόρευση της διανομής διαφημιστικών φυλλαδίων θα έχει για αυτούς εργασιακό κόστος;

Αν ψηφίσετε εναντίον ποιες εναλλακτικές λύσεις θα προτείνατε για διαχείριση της κατάστασης;

Παιδαγωγικές μέθοδοι Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (πείραμα)

- Το πείραμα αφορά μια σειρά πρακτικών για τη μελέτη ενός φαινομένου υπό ελεγχόμενες συνθήκες
- Το πείραμα χρησιμοποιείται διδακτικά για τον προσδιορισμό των παραγόντων που επηρεάζουν τη λειτουργία ενός φαινομένου και τον έλεγχο υποθέσεων
- Η πειραματική μέθοδος περιλαμβάνει επιμέρους διαδικασίες όπως η παρατήρηση, η υπόθεση και η εξαγωγή συμπερασμάτων
- Ο εκπαιδευτικός παρουσιάζει στους μαθητές το φαινόμενο που θα διερευνηθεί

Παιδαγωγικές μέθοδοι Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (πείραμα)

- Οι μαθητές
  - ✓ εκφράζουν απόψεις για το φαινόμενο που θα διερευνηθεί και απαντούν σε ερωτήματα του εκπαιδευτικού
    - διατυπώνουν τις υποθέσεις τους
  - ✓ ενθαρρύνονται να διατυπώσουν τους τρόπους με τους οποίους μπορούν να ελέγξουν τις υποθέσεις τους
    - διατυπώνουν τις συνθήκες του πειράματος
  - ✓ πραγματοποιούν το πείραμα και καταγράφουν τα αποτελέσματά του
    - διατυπώνουν τα συμπεράσματά τους
  - ✓ απαντούν στο ερώτημα εάν οι υποθέσεις τους επαληθεύονται ή όχι από το πείραμα
  - ✓ καταγράφουν αναλυτικά τα βήματα που ακολούθησαν

Παιδαγωγικές μέθοδοι Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (μελέτη πεδίου)

- Η μελέτη πεδίου εφαρμόζεται για τη μελέτη περιβαλλοντικών εννοιών και περιβαλλοντικών προβλημάτων στον φυσικό τους χώρο
  - ✓ ο χώρος μπορεί να είναι μέρος του φυσικού ή ανθρωπογενούς περιβάλλοντος
- Ο εκπαιδευτικός πριν τη μετακίνηση στο πεδίο
  - ✓ επιλέγει το θέμα, προσδιορίζει τις έννοιες/ζητήματα που θα διερευνηθούν και επιλέγει το κατάλληλο πεδίο μελέτης
  - ✓ πραγματοποιεί επίσκεψη στον χώρο προκειμένου να διασφαλίσει την καταλληλότητά του για την ανάπτυξη σχετικών δραστηριοτήτων
  - ✓ καθορίζει τους στόχους της μελέτης και σχεδιάζει τις κατάλληλες δραστηριότητες για την επίτευξή τους

Παιδαγωγικές μέθοδοι Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (μελέτη πεδίου)

- ✓ διαμορφώνει σχετικό εκπαιδευτικό υλικό για την υποστήριξη της υλοποίησης των δραστηριοτήτων από τους μαθητές
- ✓ καταγράφει τα μέσα και τα υλικά που απαιτούνται για την υλοποίηση των σχεδιασμένων δραστηριοτήτων
- ✓ ενημερώνει τους μαθητές για τη μετακίνηση στο πεδίο και παρουσιάζει τους στόχους, τη διαδικασία που θα ακολουθηθεί και τον χώρο
- ✓ παρουσιάζει στους μαθητές τις δραστηριότητες που θα πραγματοποιηθούν και εκπαιδεύει τους μαθητές στη χρήση των εργαλείων και υλικών που θα χρειαστούν
- ✓ δημιουργεί ομάδες εργασίας
- ✓ ενθαρρύνει τους μαθητές να διατυπώσουν ερωτήματα και προτάσεις για τη διερεύνηση του θέματος μελέτης
- ✓ σε συνεργασία με τους μαθητές καθορίζουν κανόνες συμπεριφοράς στο πεδίο και πρακτικά ζητήματα

Παιδαγωγικές μέθοδοι Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (μελέτη πεδίου)

- Οι μαθητές κατά τη διάρκεια της παραμονής τους στο πεδίο πραγματοποιούν τις σχεδιασμένες δραστηριότητες με την υποστήριξη του εκπαιδευτικού υλικού και τη χρήση των εργαλείων και υλικών που έχουν στη διάθεσή τους
- Οι ομάδες μαθητές μετά τη μελέτη πεδίου
  - ✓ αναλύουν και συνθέτουν τα δεδομένα που συνέλεξαν
  - ✓ διατυπώνουν τα συμπεράσματά τους και προτείνουν τρόπους αντιμετώπισης των περιβαλλοντικών ζητημάτων που μελέτησαν
  - ✓ συζητούν και συγκρίνουν τα συμπεράσματα των άλλων ομάδων με την καθοδήγηση του εκπαιδευτικού
  - ✓ αξιολογούν τη δουλειά τους καθώς και τις γνώσεις που οικοδόμησαν

Παιδαγωγικές μέθοδοι Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (έρευνα επισκόπησης)

- Στο πλαίσιο της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης η έρευνα επισκόπησης χρησιμοποιείται για τη συλλογή και ανάλυση πρωτογενών πληροφοριών σχετικά με περιβαλλοντικά ζητήματα που αφορούν συγκεκριμένα άτομα οι ομάδες ατόμων με στόχο να μελετηθούν τα συγκεκριμένα ζητήματα
- Η έρευνα επισκόπησης αναπτύσσεται στα εξής στάδια
- Επιλογή του θέματος μελέτης και προσδιορισμός στόχων της έρευνας
  - ✓ οι μαθητές σε συνεργασία με τον εκπαιδευτικό επιλέγουν το περιβαλλοντικό ζήτημα που θέλουν να διερευνήσουν, προσδιορίζουν τις διαστάσεις του και ορίζουν εκείνες που θα αποτελέσουν στόχο της έρευνάς τους

Παιδαγωγικές μέθοδοι Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (έρευνα επισκόπησης)

- Προσδιορισμός δειγματοληψίας
  - ✓ οι μαθητές σε συνεργασία με τον εκπαιδευτικό προσδιορίζουν αρχικά τον πληθυσμό στον οποίο θα επικεντρωθεί η έρευνά τους και στη συνέχεια προσδιορίζουν το δείγμα, δηλαδή εκείνους τους ανθρώπους στους οποίους θα απευθύνουν τα ερωτήματά τους
- Διαμόρφωση του ερευνητικού εργαλείου
  - ✓ οι μαθητές διαμορφώνουν το εργαλείο συλλογής δεδομένων διασφαλίζοντας ότι τα ερωτήματα
    - συνδέονται άμεσα με τους στόχους της έρευνάς τους
    - είναι διατυπωμένα με σαφήνεια
    - δεν κατευθύνουν τους ερωτώμενους σε συγκεκριμένες απαντήσεις

Παιδαγωγικές μέθοδοι Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (έρευνα επισκόπησης)

- Συλλογή και ανάλυση δεδομένων
  - ✓ οι μαθητές συλλέγουν τις πληροφορίες που αφορούν την έρευνά τους χρησιμοποιώντας το ερευνητικό εργαλείο και στη συνέχεια τις αναλύουν και τις παρουσιάζουν (πχ. με τεχνικές περιγραφικής στατιστικής και γραφήματα)
- Εξαγωγή συμπερασμάτων
  - ✓ οι μαθητές συζητούν τα αποτελέσματα της έρευνάς τους και εξάγουν συμπεράσματα
- Διάχυση αποτελεσμάτων
  - ✓ οι μαθητές παρουσιάζουν τα αποτελέσματα της έρευνάς τους στα μέλη της σχολικής κοινότητας, τους γονείς τους και την τοπική κοινότητα